

A04 Stanovení kritérií hodnocení v hodnotícím standardu

- ❖ Stanovit kritéria hodnocení znamená stanovit pro každou jednotlivou kompetenci, co a jak má uchazeč u zkoušky splnit, aby se z toho dalo určit, zda disponuje příslušnou kompetencí.

Při formulování je třeba dodržet následující pravidla:

- ❖ Kritéria musí být formulována **jednoznačně**, aby se podle nich mohlo jednoznačně rozhodnout, zda zkoušený ověřovanou kompetenci má nebo nemá, aby nedovolovala více možných výkladů, aby mohla být ověřována a aplikována při každém hodnocení pokud možno stejně, aby neumožňovala výraznější rozdíly v nárocích na zkoušené.
- ❖ Kritéria musí být formulována tak, aby bylo **prokazatelné**, jestli zkoušený dané kritérium splnil, tzn. např. nikoliv „žehlit“, ale „vyžehlit sako“.
- ❖ Kritéria musí být formulována **srozumitelně**, aby byla jasná zkoušejícím i zkoušeným.

Kritéria mohou být zaměřena jak na proces, tedy na ověření toho, jak zkoušený vykonává zadaný úkol, tak na výsledek, tedy na ověření toho, co zkoušený provedl, vykonal či vytvořil.

Každé kritérium je třeba uvést slovesem dokonavého vidu v infinitivu (např. zhotovit, spočítat, sestavit, vyměnit, opravit, provést, objednat, připravit, vyjmenovat, změřit, zvolit apod.).

Důležité je, aby kritéria byla při zkoušce **proveditelná**.

K míře přesnosti kritérií

Míra přesnosti kritérií vyplývá z výše uvedených pravidel. Pokud je kritérium zaměřeno na proces, je třeba rozhodnout, je-li pro posouzení úspěšného zvládnutí vhodné tento proces blíže zpřesnit jednotlivými úkony a jejich průběhem či parametry, které by měl uchazeč dodržet, případně dokumentací či normami, které daný proces předepisují.

Pokud je kritérium zaměřeno na výsledek (produkt), je třeba rozhodnout, je-li účelné pro posouzení úspěšného vytvoření produktu ho blíže zpřesnit, např. jeho vlastnostmi, parametry, povolenými odchylkami, uvedením normy atd. Je přitom třeba dbát na to, aby se nejednalo o parametry, odchylky, normy apod., které podléhají příliš častým změnám, vyžadujícím příliš časté revize hodnotících standardů.

Zpřesňující údaje je třeba zformulovat tak, aby byly přímo součástí formulace kritérií.

Je-li některý zpřesňující údaj společný pro více kompetencí, může být uveden v pokynech pro realizaci zkoušky v části B hodnoticího standardu s odkazem na příslušné kompetence.

K ověřování obecných kompetencí

Jak již bylo uvedeno, s výjimkou případů, kdy na příslušnou obecnou kompetenci je zaměřená průřezová (přenositelná) profesní kvalifikace, nestanovují se v kvalifikačních standardech profesních kvalifikací obecné kompetence explicitně jako samostatné kompetence, ale aplikovaně v kritériích hodnocení vhodných specifických kompetencí.

Obecné kompetence jsou však explicitně stanoveny v NSP u jednotlivých typových pozic, resp. povolání jednak jako měkké kompetence, jednak jako obecné dovednosti. Znamená to, že při tvorbě hodnoticího standardu profesní kvalifikace musí být zdrojem nejen kvalifikační standard příslušné profesní kvalifikace, ale i soubor obecných kompetencí stanovených pro adekvátní jednotku práce v NSP. Z nich je třeba odvodit kritéria hodnocení a integrovat je do kritérií hodnocení adekvátních odborných kompetencí.

I při integraci obecných kompetencí do kritérií hodnocení je třeba dbát, aby byly dodrženy výše uvedené požadavky na kritéria hodnocení (srozumitelnost, jednoznačnost, proveditelnost).

❖ Obecné kompetence uvedené u typových pozic nebo povolání odpovídajících příslušné kvalifikaci je třeba zohlednit v kritériích hodnocení k tomu vhodných odborných kompetencí.

Např. kompetence „*Poskytování informací o pojistných produktech*“ by v kritériích hodnocení měla mít zahrnuto mj. např. „*srozumitelně vysvětlit...*“, „*přizpůsobit styl jednání sociální a vzdělanostní skupině klienta.*“, „*naslouchat klientovi a využít to jako zpětnou vazbu pro nabídku.*“

Pokud existuje průřezová (přenositelná) kvalifikace zaměřená na příslušnou obecnou kompetenci, může být jako kritérium použito i předložení osvědčení o této kvalifikaci (viz výše "Kritéria prokazovaná předložením dokladů")

Pokud je v kvalifikačním standardu obecná kompetence uvedena přímo explicitně, musí být předložení osvědčení o průřezové (přenositelné) kvalifikaci, jejíž hodnotící standard ověřuje celou tuto obecnou kompetenci, uvedeno v hodnotícím standardu jako kritérium nutné a postačující (nikoliv jako alternativní). Neexistuje-li taková průřezová profesní kvalifikace, nemůže být příslušná obecná kompetence explicitně uvedena v kvalifikačním standardu a je třeba se k němu vrátit a upravit ho.

Ke skladbě kritérií

Optimální počet kritérií pro jednotlivé kompetence nelze určovat. Důležité je, aby šlo o kritéria, která budou pro příslušnou kompetenci skutečně relevantní.

Ve výjimečných případech, kdy některá kritéria jsou analogická a z dané kompetence ověřují totéž, může být stanoveno, že z těchto kritérií stačí zvolit jen jedno nebo jinak stanovený počet (*např. při prokazování orientace v dokumentaci výtahů ukládá jedno kritérium popsat podle dokumentace schéma elektrické instalace v šachtě a druhé kritérium schéma elektrické instalace ve strojovně – cílem obou je prokázat orientaci v elektrických schématech*).

Pokud je u příslušných kritérií tato možnost volby uvedena, má právo volby uchazeč. Autorizovaná osoba ovšem v těchto případech nemusí umožňovat ověřování všech variant kombinací kritérií. Uchazeči však musí nejpozději spolu s pozvánkou sdělit, které varianty kombinací kritérií u ní lze s ohledem na materiálně-technické vybavení ověřovat. Z nich si pak uchazeč, v souladu s podmínkami v hodnoticím standardu, může vybrat.

Tato volitelnost kritérií však nemůže být uplatněna v případech, kdy každé kritérium ověřuje jen část kompetence a pouze jako celek zajišťují plnohodnotné ověření dané kompetence. Vždy je třeba posoudit, zda po výběru jen některých kritérií opravdu dojde k plnohodnotnému ověření příslušné kompetence.

Příklady kritérií

Montáž a zapojování tepelných čerpadel

- Smontovat části tepelného čerpadla
- Zapojit přístroje elektrotechnického příslušenství, napojit tepelné čerpadlo do systému
- Proměřit a provést kontrolu funkčnosti a parametrů zařízení tepelného čerpadla a rozvodů v souladu s technickou dokumentací
- Zapojit snímače hodnot do regulačního obvodu, provést kontrolu funkcí a správnosti snímaných hodnot
- Připojit tepelné čerpadlo k elektrické síti a do systému topení nebo chlazení

Provádění dezinfekce ve zdravotnickém a nemocničním zařízení

- Správně určit a zdůvodnit, které prostory a plochy jsou zahrnuty do infekčních oblastí
- Vyjmenovat a okomentovat dezinfekční účinné látky s příklady prostředků a použití v daných prostorách (infekční, neinfekční, společné) na daných plochách podle účinnosti
- Vysvětlit zadané části v „Dezinfekčním plánu (řádu)“
- Nadávkovat zadaný dezinfekční prostředek a aplikovat ho správným způsobem a technologickým procesem na určenou plochu

- Vysvětlit doby působení dezinfekčních prostředků a okomentovat rizika spojená s nesprávnou aplikací, nedostatečnou dobou působení a dalších aspektů při použití dezinfekcí

Rozpracování obsahu kurzu do minutového scénáře vč. volby didaktických pomůcek a metod výuky

- Rozepsat vybranou část učebního plánu do minutového scénáře
- Určit optimální formu vzdělávání, odpovídající cílům a požadovaným kompetencím
- Přiřadit jednotlivým částem scénáře metody vzdělávání
- Přiřadit jednotlivým částem scénáře relevantní didaktické pomůcky, informační zdroje a další případné materiálně-technické zázemí

Zabezpečení dat před zneužitím

- Analyzovat stav a bezpečnostní rizika s ohledem na konkrétní řešení
- Navrhnout řešení zabezpečení dat před zneužitím (např. šifrování disků, principy autentizace, použití PKI)
- Instalovat a nakonfigurovat antivirový a antispywarový program
- Vysvětlit princip firewall (typy – např. na stanici, síťový, stavový, aplikační, routing tables)
- Provést ukázkou zásahu do konfigurace firewall (např. povolit konkrétní aplikaci, omezit na port)
- Ovládat terminologii, znát funkce a parametry prostředků z oblasti zabezpečení dat

Orientace v technické dokumentaci a normách při práci s tepelným čerpadlem

- Rozlišit na výkresech schematické elektrotechnické a topenářské značky
- Popsat podle výkresové dokumentace připojení tepelného čerpadla a napojení na odběrné místo topného nebo chladicího systému
- Vysvětlit výběr typu (druhu) tepelného čerpadla v návaznosti na chladiivu, systému a jeho využití pomocí výkresové dokumentace

Do kritérií hodnocení je třeba, v návaznosti na obsah jednotlivých kompetencí, adekvátním způsobem zohlednit i problematiku BOZP. Tedy nastavit kritéria hodnocení tak, aby součástí ověřování u zkoušky bylo i dodržování zásad BOZP, uměreně rizikům, která jednotlivé činnosti představují.